

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/66/2012
Identifikačné číslo spisu:	8012200380
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:8012200380.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: H. U., nar. XX. mája XXXX, trvale bytom XXX XX F., občan Slovenskej republiky, zast.: Eva Petránová Advokátska kancelária s.r.o., advokátska spoločnosť so sídlom Puškinova č. 16, 080 01 Prešov, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v konaní o starobnom dôchodku, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 11. júla 2012 č. k. 2 Sd/32/2012-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11. júla 2012 č. k. 2 Sd/32/2012-28 **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: XXX XXX XXXX X z 24.04.2012 (č.l. 8) odporkyňa ako prvostupňový správny orgán podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 461/2003 Z.z.“) a podľa § 21 ods. 1 písm. c) v spojení s § 14 ods. 2 písm. e) a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozsudku len „zák. č. 100/1988 Zb.“) zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok k 02. máju 2010.

Podľa § 65 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 citovaného zákona, dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 citovaného zákona, nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II.

pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Podľa § 14 ods. 2 písm. f) zák. č. 100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach.

2. Výrok rozhodnutia odôvodnila odporkyňa s odkazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sd 95/2010-79 zo dňa 18. januára 2012, ktorým bolo zrušené pôvodné rozhodnutie odporkyne zo dňa 13. októbra 2010 v spojení so zmenovým rozhodnutím zo dňa 06. júla 2011 a vec jej bola vrátená na ďalšie konanie.

Odporkyňa v súlade s právnym názorom krajského súdu vydala predmetné rozhodnutie.

3. Dovodila ďalej tým, že žiadosťou spísanou dňa 06. septembra 2010 požiadal navrhovateľ o priznanie starobného dôchodku od 02. mája 2010 (mala byť podaná navrhovateľom v jeho 55. roku veku).

Tým, že navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku v 55. roku veku a zák. č. 461/2003 Z.z. neupravuje možnosť takéhoto zníženia dôchodkového veku, zvolila odporkyňa postup podľa § 274 zák. č. 100/1988 Zb. a nárok navrhovateľa na starobný dôchodok bol posúdený podľa uvedeného zák. č. 100/1988 Zb. (§ 21 ods. 1).

4. Z dostupných materiálov vydaných správcom písomností bolo podľa odporkyne preukázané, že navrhovateľ pracoval v Kovohutách Krompachy, a.s. od

- 04. januára 1980 do 04. januára 1999, pričom vykonával zamestnanie vo zvýhodnenej pracovnej kategórii,

- 04. januára 1982 do 28. februára 1982 pracoval ako prevádzkový zámočník,

- 01. marca 1982 do 30. apríla 1984 ako chemik výroby neželezných kovov a od

- 01. mája 1982 do 04. januára 1999 ako hutník neželezných kovov,

Všetky hore uvedené zamestnania boli zaradené do I. kategórie s vekovou podmienkou pre dovŕšenie dôchodkového veku 55 rokov v celkovom rozsahu 6.941 dní, t.j. 19 rokov a 6 dní.

5. S poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 písm. e) citovaného zák. č. 100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, ktoré sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca, prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcim pôsobením škodlivín fyzikálnych a chemických vplyvov a to zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo ťažkých chemických prevádzkach.

Z uvedených skutočností, ako aj z citovanej zákonnej úpravy vyplýva, že pre priznanie starobného dôchodku v 55. roku veku podľa § 21 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. je potrebné, aby navrhovateľ bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. d) až h), konkrétne písm. f), teda v zamestnaní zaradenom v I. pracovnej kategórii, pre ktoré zákon upravuje vekovú podmienku pre vznik nároku na starobný dôchodok na 55 rokov.

6. Nakoľko podľa odporkyne navrhovateľ nesplnil zákonné podmienky pre priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb., bola jeho žiadosť na starobný dôchodok posúdená aj podľa prechodného ustanovenia § 174 zák. č. 100/1988 Zb.

Pri jeho aplikácii konštatovala, že na to, aby vznikol nárok na starobný dôchodok podľa citovaného ustanovenia § 174 ods. 1 sa jednoznačne vyžaduje, aby zamestnanie vykonávané v I. pracovnej kategórii trvalo do 31. decembra 1999. Ako však vyplýva z dohody o rozviazaní pracovného pomeru, pracovný pomer navrhovateľa bol ukončený dňa 04. januára 1999.

V zmysle § 174 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. vyplýva, že občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri

1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií, 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií, 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a), prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až l) alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií. Podľa § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

7. Odporčyňa poukázala aj na § 7 Nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia (ďalej na účely rozsudku len „Nariadenie č. 117/1988 Zb.“). Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že navrhovateľ zároveň nezískal ani doby uvedené v § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 Nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

Podľa § 7 Nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní, návrat do zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie po skončení náhradnej doby alebo doby uvedenej v § 5 ods. 1 alebo v § 6 ods. 1 sa pre započítanie týchto dôb ako dôb zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie nevyžaduje, ak pracujúcemu za trvania uvedených dôb vznikol nárok na starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok.

Podľa § 5 ods. 1 citovaného nariadenia, ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítavajú, ak sú obklopené touto dobou, tiež

a) dni pracovného pokoja,

doba dovolenky na zotavenie, dodatkovej dovolenky, osobitnej dodatkovej dovolenky a ďalšej dovolenky,

doba náhradného voľna za prácu nadčas a v dňoch pracovného pokoja,

doba prevedenia pracovníka na inú prácu, na ktoré je organizácia oprávnená aj bez jeho súhlasu,

doba, po ktorú pracovník nemohol vykonávať prácu pre prekážky v práci na strane organizácie, včítane prerušenia práce spôsobeného nepriaznivými poveternostnými vplyvmi,

doba, po ktorú pracovník nemohol vykonávať prácu pre dôležitú osobnú prekážku v práci v rozsahu ustanovenom pracovnoprávnymi predpismi, pokiaľ pracovníkovi patrí náhrada mzdy,

doba, po ktorú pracovník nemohol vykonávať prácu pre prekážku v práci z dôvodu všeobecného záujmu, ak nejde o dobu zamestnania,

doba prevedenia pracovníka na inú prácu v záujme ochrany zdravia iných osôb pred prenosnými chorobami alebo prevedenie na inú prácu tehotnej ženy alebo matky dieťaťa mladšieho ako deväť mesiacov pre výkon práce, ktorou sa nesmú tieto ženy zamestnávať.

Podľa § 6 ods. 1 citovaného nariadenia, ako doba zamestnania I. pracovnej kategórie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach 1) sa započítavajú, ak sú obklopené touto dobou, doby uvedené v § 5 ods. 1 písm. a) až f) a doby týchto prekážok v práci na strane pracovníka z dôvodu všeobecného záujmu:

výkonu funkcie neuvolneného poslanca Federálneho zhromaždenia, Českej národnej rady, Slovenskej národnej rady a národného výboru,

výkonu funkcie sudcu z ľudu a člena výboru ľudovej kontroly,

výkonu funkcie neuvolneného člena orgánu Komunistickej strany Československa, Revolučného odborového hnutia a Socialistického zväzu mládeže,

výkonu služby v ľudových milíciách,
výkonu volebného práva,

- f) výkonu občianskych povinností svedka, znalca, tlmočníka a iných osôb predvolaných na pojednávanie na národnom výbore alebo jeho zariadení, súde alebo na inom štátnom orgáne,
- g) účasti na všetkých úkonoch potrebných na splnenie úloh organizovaného darcovstva krvi,
- h) poskytnutia prvej pomoci, povinnej lekárskej prehliadky, opatrení proti prenosným chorobám, iných naliehavých opatrení liečebno-preventívnej starostlivosti a
- i) poskytnutia osobnej pomoci pri požiarnej ochrane, živelných udalostiach alebo v iných obdobných mimoriadnych prípadoch.

8. Ako vyplynulo odporkyni z vykonaného dokazovania, navrhovateľ nevykonával zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie k 31. decembru 1999, preto mu nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

V závere rozhodnutia odporkyňa uviedla, že podľa platnej právnej úpravy dôchodkový vek navrhovateľ dosiahne dovŕšením 62 roku veku.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

9. Proti hore citovanému rozhodnutiu odporkyne podal navrhovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne opravný prostriedok z 23.05.2012.

10. Navrhovateľ citoval ustanovenie § 247, § 248 a § 249 Občianskeho súdneho poriadku. Poukázal pritom na dôvody napadnutého rozhodnutia a uviedol, že pri posudzovaní nároku na starobný dôchodok odporkyňa popri potvrdeniach o dobe zamestnania za obdobie rokov 1981 až 1983 (zaradila do I. pracovnej kategórie) však nesprávne posúdila skutočnosť, že nevykonával zamestnanie I. pracovnej kategórie k 31. decembru 1999.

11. Ďalej navrhovateľ poukázal na to, že pracoval od 04. januára 1980 do 04. januára 1999 v spoločnosti KOVOHUTY, š.p. Krompachy, ktoré zamestnanie bolo zaradené do I. pracovnej kategórie pre dôchodkové zabezpečenie a z vyššie uvedeného vyplýva, že mu vznikol nárok na priznanie starobného dôchodku.

Predovšetkým dôvodil tým, že ustanovenie právnej úpravy § 174 zák. č. 100/1988 Zb. je diskriminačné a uviedol, že ku dňu 24. apríla 2012 splnil všetky zákonné predpoklady pre priznanie starobného dôchodku od uvedeného dňa.

12. Ďalej v opravnom prostriedku navrhovateľ poukázal na tú skutočnosť, že trpí ochorením tzv. Raynaudovým syndrómom a ďalšími ochoreniami v súlade s predloženými lekáorskými správami, ktoré vznikli navrhovateľovi pri plnení pracovných úloh, a dôvodil tým, že táto choroba je chorobou z povolania, ktorá je zaradená do zoznamu chorôb z povolania uvedené v prílohe č. 1 k zák. č. 461/2003 Z.z.

13. Rovnako zdôraznil rozhodnutie Najvyššieho súdu z 27. októbra 2009 sp. zn. 9 So 62/2009, z ktorého vyplýva, že zákonom č. 235/1992 Zb. boli zrušené pracovné kategórie. Zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie bolo na základe zákonov, ktoré uviedol navrhovateľ a v právnom poriadku doba bola predĺžená až do 31. decembra 1999, preto v zmysle § 174 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. podľa navrhovateľa občan, ktorý vykonával pred 01. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie a také zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999, má po 31. decembri 1999 podľa navrhovateľa nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 56 rokov a bol zamestnaný najmenej 9 a pol roka v zamestnaní v uránových baniach.

14. Podľa navrhovateľa zámerom zákonodarcu vzhľadom na predĺženie zaradovania zamestnaní v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. kategórie až do 31. decembra 1999 bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorý po 31. decembri 1999

dovŕšia vek 56 rokov a boli v uránových baniach zamestnaný min. 9 a pol roka ak toto zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999, pričom až po 31. decembri 1999 nemohli objektívne splniť podmienku trvania takéhoto zamestnania po dobu 10 rokov (§ 21 ods. 1 písm. a)) práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 01. januára 2000.

15. Navrhovateľ zdôraznil, že dostatočne bolo preukázané, že v I. pracovnej kategórii pracoval od 04. januára 1980 do 04. januára 1999. Zákon o sociálnom poistení neumožňuje pri rozhodovaní o dávkach prihladiť na iné ako v tomto zákone ustanovené okolnosti.

B)

16. Krajský súd v Prešove ako súd prvého stupňa napadnuté rozhodnutie preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu a z dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vypočul účastníkov konania, oboznámil sa s dávkovým spisom odporkyne a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa nie je dôvodný, preto rozhodnutie odporkyne potvrdil.

17. Ďalej sa krajský súd zaoberal prieskumom posúdenia nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zák. č. 100/1988 Zb., ktorý možno vznik nároku na starobný dôchodok v 55 roku veku upravuje. Pre krajský súd je nepochybné, že navrhovateľ bol zamestnaný od 04. januára 1980 do 04. januára 1999, pričom zamestnanie vykonával vo zvýhodnenej pracovnej kategórii, ktorá bola charakterizovaná ako I. pracovná kategória. Z uvedených skutočností vyplýva, že zamestnanie zaradené podľa § 14 ods. 2 písm. f) zák. č. 100/1988 Zb. vykonával navrhovateľ v rozsahu 6.941 dní, t.j. 19 rokov a 6 dní.

18. Podľa krajského súdu záver odporkyne, že navrhovateľ nesplnil zákonné podmienky pre priznanie starobného dôchodku podľa § 21 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. je správny.

V tomto kontexte nemohol krajský súd akceptovať ani námietku navrhovateľa, že nesprávne bolo posúdené nevykonávanie zamestnania I. pracovnej kategórie do 31. decembra 1999.

19. Pokiaľ ďalej navrhovateľ namieta s poukazom na ustanovenie § 174 zákona č. 100/1988 Zb., že dôchodkový vek sa určuje podľa tohto ustanovenia až do 31. decembra 2023, krajský súd v tejto súvislosti primárne zdôraznil nesplnenie podmienky výkonu zamestnania v I. pracovnej kategórii do 31. decembra 1999 a zároveň, že nebol zamestnaný 25 rokov a dôchodkový vek podľa tohto ustanovenia nespĺňal ani v 56. roku veku, ak by vzala odporkyňa v úvahu, že bol zamestnaný 19 rokov v pracovnom zaradení I. kategórie.

20. Rovnako podľa krajského súdu ani podľa Nariadenia č. 117/1288Zb. (konkrétne ustanovenie § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1) nesplnil navrhovateľ podmienku zaradenia zamestnania do I., resp. II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia, pretože nevykonával zamestnanie, ktoré boli síce zaradené do I. pracovnej kategórie do 31. decembra 1999, a preto mu nevznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 v spojení s ustanovením § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb.

21. Z vyššie uvedených ustanovení tak zák. č. 461/2003 Z.z., ako aj zák. č. 100/1988 Zb. bolo preukázané, že navrhovateľ podmienky, ktoré ustanovujú obidva zákony pre priznanie starobného dôchodku k 55. roku veku nesplnil a preto aj podľa názoru krajského súdu odporkyňa rozhodla správne a zákonne, pričom dostatočne zistila skutkový stav veci a vyvodila z tohto aj správny právny záver. Z tohto dôvodu súd rozhodnutie podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

III.

Odvolanie navrhovateľa/stanoviská

22. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 31.01.2012 (č.l. 36) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť krajskému prvostupňovému súdu na nové konanie a rozhodnutie, resp. aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že opravnému prostriedku navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie a

prizná navrhovateľovi právo na náhradu trov súdneho konania.
V závere svojho odvolania navrhovateľ svoju požiadavku zopakoval.

23. Na prvom mieste poukázal na to, že krajský súd neprihliadol na dôvody uvedené v opravnom prostriedku a nezaoberal sa rozhodujúcimi skutočnosťami, ktoré nasvedčujú, že odporkyňa vec nevyhodnotila správne.

Predovšetkým nesúhlasil s záverom, že navrhovateľ nevykonával zamestnanie I. pracovnej kategórie ku dňu 31.12.1999, nakoľko podľa § 174 zák. č. 100/1988 Zb. poistencovi, ktorý k 31. decembru 1999 vykonával zamestnanie I. pracovnej kategórie a bol zamestnaný najmenej 25 rokov, tak dôchodkový vek v týchto situáciách je: 56 rokov veku, ak bol poistenec zamestnaný 19 rokov v službe I. kategórie. V súvislosti s uvedeným zopakoval priebeh svojho zamestnania.

24. Ďalej poukázal na to, že ustanovenie § 174 zák. č. 100/1988 Zb. (citované pri bode č. 6) je diskriminačné, nakoľko mnohoročným vykonávaním ťažkej práce došlo u navrhovateľa k poškodeniu zdravia, pričom predchádzajúci právny predpis, resp. znenie zákona bolo v prospech žalobcu, a až v dôsledku zmeny zákona sa navrhovateľ dostal do z hľadiska zákona do nevýhodnej pozície.

V súvislosti s uvedeným opätovne (citované už pri bode č. 12) zdôraznil svoju chorobu, t.j. Raynaudov syndróm, ako aj účinky rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009 sp. zn. 9 So/62/2009 na prejednávajúcu vec.

25. Tiež zdôraznil nátlak vyvíjaný nielen na navrhovateľa zo strany štatutárnych zástupcov spoločnosti KOVOHUTY KROMPACHY, kedy pod nátlakom a v tiesni bol nútený ukončiť pracovný pomer, a to s poukazom na skutočnosť, že štatutárni zástupcovia spoločnosti KOVOHUTY štátny podnik Krompachy uviedli, že ak výpoveď nepredloží sám, tak ju predloží zamestnávateľ navrhovateľovi z dôvodov závažného porušenia pracovnej disciplíny.

Pod týmto nátlakom výpoveď pracovného pomeru navrhovateľ prijal v strachu, že si nenájde novú prácu a nebude mu priznané hmotné zabezpečenie v nezamestnanosti. Za dôkaz označil pripojené čestné vyhlásenia svedkov (páni A.P., S. U. a H. S.).

26. V súvislosti s uvedeným navrhovateľ poukázal na ustanovenie § 3 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok), pričom zdôraznil procesnú zásadu úzkej súčinnosti aj prostredníctvom § 19 ods. 3 Správneho poriadku, a tiež zdôraznil zásadu materiálnej pravdy (§ 3 ods. 4).

Na uvedenom základe vyslovil záver, že konaním štatutárnych zástupcov spoločnosti KOVOHUTY Krompachy došlo k porušeniu základných práv a slobôd navrhovateľa, znemožnilo sa mu pracovať u uvedeného zamestnávateľa minimálne do 31.12.1999, a týmto svojim konaním spôsobil navrhovateľovi škodu (nepriznanie starobného dôchodku).

27. Preto sa navrhovateľ domnieva, že pre riadne zistenie skutkového stavu je potrebné zabezpečiť listinné dôkazy od zamestnávateľa KOVOHUTY Krompachy, na preverenie skončenia pracovného pomeru navrhovateľa.

Taktiež je nutné podľa navrhovateľa vyžiadať správu z Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, Krompachy, Gelnica, z ktorej by bolo zrejmé, koľko uchádzačov o zamestnanie príslušný úrad práce zaevidoval, a v ktorých mesiacoch z titulu ukončenia pracovného pomeru v spoločnosti Kovohuty Krompachy a z akých dôvodov.

28. Navyše navrhovateľ upriamil pozornosť na skutočnosť, s ktorou sa krajský súd vôbec nezaoberal, a to, že v období od 04.01.1999 do 31.12.1999 bol evidovaný na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Toto obdobie podľa názoru navrhovateľa mu malo byť započítané na dobu práce v I. kategórii.

29. V doplnení svojho odvolania podaním z 27.08.2012 (č.l. 47) v prílohe na podporu svojich tvrdení navrhovateľ predložil listinné dôkazy a to:

- podanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov zo dňa 31.07.2012 (č.l. 49 súdneho spisu) a
- potvrdenie uvedeného úradu práce z rovnakého dňa (č.l. 50 až 52 súdneho spisu).

Navrhovateľ opätovne zopakoval dôvody, ktorého mali prinútiť k ukončeniu pracovného pomeru dohodou ku dňu 04.01.1999.

30. Z vyjadrenia odporkyne zo dňa 28.08.2012 (č.l. 53) vyplýva jej názor, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležité právne posúdil vec.

31. Ďalej odporkyňa zdôraznila, že podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa citovaného ustanovenia je to, že zamestnanie I. pracovnej kategórie/služba trvala k 31. decembru 1999.

Avšak uvedené zaradenie u navrhovateľa trvalo iba do dňa skončenia pracovného pomeru, teda ku dňu 04. januára 1999, keď sa ukončil dohodou o rozviazaní pracovného pomeru.

32. Tiež odporkyňa pripustila, že navrhovateľ bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, čo sa podľa § 9 zák. č. 100/1988 Zb. považuje za náhradnú dobu. Avšak vyhodnotenie tejto náhradnej doby ako doby I. pracovnej kategórie v zmysle § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. je potrebné, aby po náhradnej dobe (dobe evidencie uchádzača o zamestnanie) bezprostredne nadväzovalo zamestnanie zaradené v I. pracovnej kategórii.

Ani podmienka uvedená v § 7 Nariadenia č. 117/1988 Zb. u navrhovateľa nenastala.

33. Na základe uvedeného preto odporkyňa požadovala potvrdiť rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250l ods. 2 v spoj. s § 250ja ods. 2 O.s.p.) po verejnej porade senátu jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. potvrdil.

35. Najvyšší súd sa stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených správnym orgánom. Na druhej strane podstatou odvolania, ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporkyne, je právna otázka, či navrhovateľ splnil zákonom predpokladané podmienky na vznik starobného dôchodku v čase podania žiadosti. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

36. Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody).

37. Najvyšší súd poukazuje na to, že pre nárok uplatnený navrhovateľom v jeho veku 55 rokov (ku dňu 02.05.2010) na priznanie starobného dôchodku je nutné aplikovať príslušné ustanovenie zák. č.

100/1988 Zb., t.j. § 21, resp. § 174 v celosti.

Je pritom neprehliadnuteľné, že úmyslom zákonodarcu bolo premietnuť sťažené pracovné podmienky do priznania výhody v skoršom vzniku nároku na starobný dôchodok.

Podľa § 21 ods. 1 písm. c) zák. č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

38. Je síce pravdou, že v zmysle prvého odseku § 174 zák. č. 100/1988 Zb. zákonodarca všeobecne stanovuje povinnosť vykonávať pred 01. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne služby I. funkcie, avšak prostredníctvom odseku 2 už spresňuje podmienku, že zamestnanie I. pracovnej kategórie má mať trvajúci charakter, a to aj ku dňu 31.12.1999.

Toto navrhovateľ nespĺnil, lebo ukončenie jeho pracovného pomeru nastalo dňa 04. januára 1999 dohodou o rozviazaní pracovného pomeru so zamestnávateľom Kovohuty Krompachy, a.s.

1) K možnosti vykonať prieskum ukončenia pracovného pomeru:

39. Navrhovateľ v súvislosti s uvedeným však predkladá v odvolaní dve nové alternatívy trvania jeho pracovného pomeru. Prvou alternatívou je poukazovanie (viď bod č. 25) na zneužitie nátlaku vyvíjaného zo strany jeho zamestnávateľa, ktorý mal nastoliť tieseň, ktorá bola dôvodom jeho vynútenej akceptácie ukončenia pracovného pomeru.

V súvislosti s uvedeným sa navrhovateľ domáha vyslovenia prejudiciálneho záveru (viď bod č. 26), že uvedeným konaním štatutárnych zástupcov spoločnosti KOVOHUTY Krompachy došlo k porušeniu základných práv a slobôd navrhovateľa s tým dôsledkom, že mu nebol priznaný starobný dôchodok.

40. Najvyšší súd poukazuje na tomto mieste na prieskumný charakter správneho súdnictva, ktorým sa realizuje súdna ochrana daná ústavodarcom v zmysle čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, predmetom ktorého je zákonnosť rozhodnutí a im predchádzajúcich postupov správnych orgánov. Na naplnenie tohto cieľa slúži aj prieskum zákonnosti predchádzajúcich rozhodnutí správnych orgánov v zmysle § 245 ods. 1 O.s.p., u ktorých zákonodarca vylúčil priamy, ale pripustil beneficium následného (dodatočne podmieneného) prieskumu.

Avšak v prejednávanej veci sa navrhovateľ domáha s poukazom na zásady správneho konania (najmä § 3 Správneho poriadku) celkom inej súdnej ochrany, a to vyslovenia (hoci vo forme prejudiciálnej otázky) nezákonnosti ukončenia pracovného pomeru, a dôsledky uvedenej nezákonnosti premietnuť do rozhodovacej činnosti odporkyne.

Podľa § 245 ods. 1 O.s.p. pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu posúdi súd i zákonnosť prv urobeného správneho rozhodnutia, o ktoré sa preskúmané rozhodnutie opiera, ak bolo preň prv urobené rozhodnutie záväzné a ak nie je na jeho preskúmanie určený osobitný postup.

41. V danej veci správny súd nemá právomoc vysloviť záväzný právny názor (§ 250j ods. 7 O.s.p.), ale navrhovateľ smeruje k výkonu rozhodovacej právomoci nachádzajúceho súdu v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru dohodou (v súčasnosti je to napríklad ustanovenie § 77 Zákonníka práce).

Potom, iba ak by navrhovateľ právoplatne dosiahol vyhlásenia súdom neplatnosti skončenia pracovného pomeru dohodou, potom by sa na tento jeho pracovný pomer malo nazeráť, ako že v danom období existoval, t.j. rozsudok by sa stal primárnym východiskom aj na uplatnenie konkrétnych subjektívnych pracovných práv (napríklad nárok na mzdu, resp. náhradné platby) a povinností (najmä odvodové povinnosti) v sekundárnej rovine, pričom plynutie času vzhľadom na účinky súdneho rozhodnutia by malo byť na premlčanie takto vzniknutých nárokov irelevantné. Terciálnu, tzn. poslednú rovinu potom tvorí problematika poistných dôchodkových období, u ktorých by splnením odvodových povinností navrhovateľa sa dodatočne reparovali jeho nároky (a to aj na vznik sociálnych dávok) mu dané napríklad prostredníctvom benefícia zakotveného v § 60 ods. 5 v spojení s § 142 zák. č. 461/2003 Z.z. Iba takto je možné po pracovnoprávnej stránke a stránke práva sociálneho poistenia vo všeobecnosti vyhodnotiť dôsledky súdneho rozhodnutia o neplatnosti skončenia pracovného pomeru dohodou a s tým spojené legitímne očakávanie poistenej osoby, t.j. zamestnanca v I. pracovnej kategórii.

Podľa § 60 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie podľa § 142 ods. 3, za ktoré bolo dodatočne zaplatené poistné na dôchodkové poistenie.

42. Nakoľko však v prejednávanej veci navrhovateľ nepredložil relevantné dôkazy, že by tak na okresnom, resp. krajskom súde v prepadnej dvojmesačnej zákonnej lehote konal, Najvyšší súd jeho vyššie uvedené argumenty musel vyhodnotiť ako nedôvodné a samotné čestné prehlásenia osôb, resp. potvrdenia úradov o realizácii organizačných zmien v spoločnosti Kovohuty, a.s., Krompachy a hromadných prepúšťaní, ktoré boli predložené navrhovateľom v odvolacom konaní ako dôkazné prostriedky, potom nemôže ani vykonať a ani následne pri svojom rozhodovaní zohľadniť.

2) K nároku na zápočet obdobia nezamestnanosti:

43. V druhom prípade navrhovateľ poukazuje na zákonnú fikciu trvania zamestnania I. kategórie počas jeho evidencie od 05.01.1999 do 31.07.2000 na príslušnom úrade práce a brojí proti tomu, že konajúci krajský súd k tomuto neprihliadol.

Je nepochybné, že zákonodarca akceptoval v zmysle § 9 ods. 1 písm. d) zák. č. 100/1988 Zb. ako náhradnú dobu zamestnania I. pracovnej kategórie aj obdobie poberania podpory v nezamestnanosti, avšak toto iba pri splnení 2 podmienok. Prvou podmienkou je to, že navrhovateľ musel byť evidovaným nezamestnaným, čo nepochybne splnil.

Podľa § 9 ods. 1 písm. d) zák. č. 100/1988 Zb. platí, že ak zamestnanie trvalo aspoň rok započítavajú sa doňho tieto náhradné doby:

d) doba, po ktorú sa evidovanému nezamestnanému vyplácala podpora v nezamestnanosti podľa osobitného predpisu.

44. Vytvorenie ďalšej podmienky v zmysle splnomocňovacích ustanovení § 17 a 18 zák. č. 100/1988 Zb. preniesol zákonodarca na vládu, ktorá prostredníctvom hore uvedeného Nariadenia č. 117/1988 Zb. (prostredníctvom ustanovenia § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. platné aj pre posudzovanú vec) vymedzila náhradné doby, ktorej započítanie sa po návrate do zamestnania I. pracovnej kategórie po skončení náhradnej doby alebo vyžaduje alebo nevyžaduje.

Na tomto mieste sa Najvyšší súd stotožňuje s názorom odporkyne vysloveným prostredníctvom jej vyjadrenia z 28.08.2012 k odvolaniu navrhovateľa, že

„keďže navrhovateľovi počas trvania náhradnej doby (doby evidencie uchádzača o zamestnanie) nevznikol nárok na starobný dôchodok, invalidný dôchodok ani čiastočný invalidný dôchodok, nemožno aplikovať citované ustanovenie § 7 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.“.

Nakoľko navrhovateľ nepreukázal, že by bolo potrebné započítať obdobie od 5. januára 1999 do 31. júla 2000, kedy bol evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na Okresnom úrade práce Prešov, najvyšší súd jeho námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

Podľa § 7 Nariadenia č. 117/1988 Zb. návrat do zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie po skončení náhradnej doby alebo doby uvedenej v § 5 ods. 1 alebo v § 6 ods. 1 sa pre započítanie týchto dôb ako dôb zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie nevyžaduje, ak pracujúcemu za trvania uvedených dôb vznikol nárok na starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok.

V.

45. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporkyne má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 209 a nasl. zák. č. 461/2003 Z.z. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené. Odvolací súd sa stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistených v predchádzajúcich konaniach o tom, že navrhovateľ nespĺňa zákonné podmienky pre vznik starobného dôchodku.

Počas konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie, pre ktoré je potrebné konanie

prerušiť.

46. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľa, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté vo vyjadrení odporkyne, s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

47. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého neúspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

48. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávnych vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).